

ЕУ није ни уништитељ ни спасилац Европе

Пише: Брендан О'Нил
четвртак, 07 јун 2012 12:20

Током претходних годину дана, како се криза око евра појачавала, разоткрила се једна изузетно занимљива ствар – а то је да се еврофили и евроскептици и не разликују толико једни од других. У ствари, еврофили и евроскептици су вођени веома сличним стремљењима и сличним антидемократским нагонима. Обе ове групе наизглед настоје да ослободе националне владе и националне државе од одговорности за политички и економски хаос.

Еврофил то чини падајући ничице пред Бриселом, тражећи од институција ЕУ да учине више како би се спасила Европа. Евроскептик то чини окривљујући ЕУ за безмало све што пође како не треба, правећи од Брисела својеврсну „Звезду Смрти“ која је исисала човечност са сваког педља Европе. Еврофил је склон слепој вери у ЕУ, у којој види решење сваког проблема, док евроскептик гаји кратковиди презир према ЕУ, тражећи у њој извор сваког проблема. Оно што је обојици заједничко јесте уверење да је одговорна увек ЕУ. А слику ЕУ као спасиоца Европе и њену слику као уништитеља Европе подједнако подупире потреба да се каже: „националне владе нису криве за ово што не ваља“.

Као одговор на питање „да ли је ЕУ убила демократију?“, рекао бих – „не, није“. Правилније је схватати ЕУ као финални производ смрти демократије у Европи, творевину националних влада које су одустале од идеја суверености и демократије. ЕУ није изазвала пропаст европске демократије, она из ње произилази. Права покретачка снага ЕУ током протеклих 40 година био је кукавичлук и опортунизам националних влада, а не мрачне амбиције Брисела и Берлина. Националне политичке вође, које су се све више отуђивале од свог сопственог становништва, измислили су пост-суверену институцију у иза које са успехом могу да се скривају.

Велика корист од ЕУ за ове искључене владе лежала је у томе што им је омогућавала да се баве политиком у потпуној изолацији. Она им је омогућила да политички ауторитет пренесу на спољашњег чиниоца. Дobar пример овога можемо видети у позним деведесетим, када је британска влада прихватила европску одлуку, према којој легално

годиште пристанка за хомосексуални однос треба бити снижено са 18 на 16 година. Било је то нешто што се влада и сама припремала да учини, али пошто је очекивала да ће одлука бити контроверзна, она је просто сачекала да Европа ту одлуку донесе уместо ње. Корист од ЕУ лежи у томе што она омогућује владама да делују без оптерећивања оним досадним јавним дебатама или преузимањем моралне одговорности.

Наравно, штета од оваквог доношења одлука у изолацији огромна је и дубинска. Јер што су се националне владе више повлачиле из сопствених јавности, то су постајале неспособније да покажу истинско вођство. Што су више уочиште проналазиле у европским институцијама, то су више губиле осећај и постајале све нерационалније. Имали смо рано упозорење на ову појаву током ерупције вулкана на Исланду 2010. године, када су политичке вође једноставно побудалиле, приземљујући авионе и практично умртвивши целу Европу. То је била директна последица њихове самоизолације и њихове последичне неспособности да се ухвате у коштац са стварношћу, или да покажу вођство.

Опасност од самоизолације може се уочити још драматичније на кризи евра. Ниједан политичар у Европи нема благу представу о томе како изаћи на крај са кризом зато што је сваки политичар у Европи провео претходне деценије управо избегавајући доношење озбиљних одлука, избегавајући преузимање одговорности, избегавајући улогу вође. Успон „ЕУ перспективе“, идеје да је политичко лидерство претешко и да је технократско доношење одлука пожељније, само је непосредно погоршао кризу евра.

Али оно у чему греше евроскептици јесте њихов третман Брисела као јединог уништитеља демократије, као помахнитале звери која прождире енглеске националисте, ирске фармере и грчку сиротињу. Јер кључна динамика везана за образовање ЕУ увек се сводила на националне владе које су нудиле властити политички ауторитет европским институцијама и одрицале се свог властитог суверенитета. Евроскептици који упиру прстом на „зли Брисел“ не разликују се претерано од еврофила који се клањају „добром Бриселу“. Ми смо данас сведоци успона једног приличног таласа евроскептицизма. Од председника Оланда у Француској до „Сиризе“ у Грчкој, велики број политичара данас прозива Брисел да уништава Европу. Али ови напади на Брисел такође су смишљени тако да би националне владе могле да оперу руке. Када Оланд представља Француску као жртву одлука ЕУ, он игра исту улогу као и оне владе које су некада топло дочекивале те одлуке – он покушава да избегне позивање његових националних институција на одговорност за оно што се догодило Француској.

ЕУ није ни уништитељ ни спасилац Европе

Пише: Брендан О'Нил
четвртак, 07 јун 2012 12:20

